

Skatteavtal går före intern rätt – i vart fall som huvudregel ...

Regeringsrätten har den 14 december 2010 avgjort de s.k. treaty override-målen.¹ Till mångas lättnad har Regeringsrätten tydliggjort att skatteavtal generellt ska tillämpas före intern rätt. Det blev dock inte något pleniavgörande vilket innebär att Regeringsrättens uttalanden i RÅ 2008 ref. 24 alltså får anses ha betydelse. Detta är särskilt olyckligt då domarna enligt min mening inte är helt förenliga med varandra. Trots dessa brister anser jag dock att ordningen till stor del får anses återställd, och att vi kan återgå till det sätt vi såg på skatteavtalen innan RÅ 2008 ref. 24.

1 Inledning

Regeringsrätten gjorde i RÅ 2008 ref. 24 (se även RÅ 2008 not. 61) uttalanden om förhållandet mellan intern rätt och skatteavtal som har föranlett en intensiv debatt i Sverige.² Regeringsrätten uttalade nämligen att en lag om skatteavtal inte har någon särställning i förhållande till andra lagar. Frågan om vilken lag som ska ha företräde fick därför enligt Regeringsrätten lösas med utgångspunkt i de s.k. derogationsprinciper som tillämpas vid regelkonkurrens.³

Avgörandet har medfört att det under senare år har förelagat en stor osäkerhet vad gäller tillämpningen av skatteavtal. Regeringsrättens domskäl kan nämligen tolkas som att det automatiskt uppstår en regelkonkurrens i de situationer där ett skatteavtal begränsar Sveriges rätt att beskatta enligt intern rätt, och att denna konkurrens ska lösas genom tillämpning av derogationsprinciperna. Av denna anledning har Skatterättsnämnden fått motta ansökningar om förhandsbesked i frågor som tidigare har varit tämligen självklara. Tre av dessa förhandsbesked gällde förhållandet mellan den s.k. tioårsregeln i 3 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, som ger Sverige rätt att beskatta kapitalvinster på aktier under en tioårsperiod efter utflytning, och

¹ Regeringsrättens domar den 14 december 2010 i mål nr 283-10, 216-10 och 2662-09.

² Se bl.a. Dahlberg, Skattenytt 2008, s. 482–490; Mutén, Svensk Skattetidning 2008, s. 353–358; Kleist, Skattenytt 2008, s. 708–714; Hilling, Intertax 2008, s. 455–461; Holmdahl & Barenfeld, Skattenytt 2009, s. 627–634; Grundström, Skattenytt 2010, s. 159–166; Sallander, Svensk Skattetidning 2010, s. 177–204; Hultqvist, Svensk Skattetidning 2010, s. 520–534; Jernström & Sandström, Regeringsrätten 100 år, s. 243–248 och Cejje, Utflytningsbeskattning av kapitalökningar, 2010, s. 99–113.

³ De principer Regeringsrätten tillämpade i det aktuella fallet var *lex posterior* (senare lag går före tidigare lag) och *lex specialis* (speciell lag går före generell lag).

bestämmelser i skatteavtal som tillerkänner den andra staten den exklusiva beskattningsrätten.

I ett av förhandsbeskeden fann Skatterättsnämnden att skatteavtalet skulle tillämpas och att Sverige därmed inte hade rätt att beskatta den aktuella kapitalvinsten.⁴ I de två andra förhandsbeskeden ansåg nämnden dock att den interna rätten gick före skatteavtalen.⁵ Som skäl för dessa avgöranden hänvisade nämnden till Regeringsrättens uttalanden i RÅ 2008 ref. 24. Eftersom tioårsregeln hade tillkommit senare än införlivandelagen till de aktuella skatteavtalen skulle tioårsregeln ges företräde.

Samtliga förhandsbesked överklagades till Regeringsrätten som nu har avgjort målen. I väntan på domarna har spekulationerna om vilken utgång målen skulle få varit många. Frågan var om Regeringsrätten skulle tillämpa de i RÅ 2008 ref. 24 fastslagna principerna om förhållandet mellan intern rätt och skatteavtal, och finna att tioårsregeln gick före skatteavtalen, eller om Regeringsrätten skulle komma fram till att skatteavtalen skulle tillämpas. I händelse av det senare alternativet var frågan vidare om Regeringsrätten skulle ta upp målen i plenum och därigenom frånga uttalandena i RÅ 2008 ref. 24, eller om Regeringsrättens skulle hitta ett annat sätt att återställa ordningen avseende skatteavtalens ställning i svensk rätt utan att för den skull erkänna att det tidigare avgörandet var felaktigt.

I denna artikel redogörs inledningsvis för Regeringsrättens avgörande den 14 december 2010 i mål nr 283-10.⁶ Därefter analyseras domen ingående med särskild vikt på hur den förhåller sig till RÅ 2008 ref. 24. I analysen lämnar jag även mina synpunkter på om ordningen numera får anses vara återställd och om vi därmed kan känna oss trygga vid tillämpningen av skatteavtal som Sverige ingått.

2 Regeringsrättens avgörande

Jag har i en tidigare artikel i denna tidsskrift⁷, till vilken hänvisas, redogjort för förutsättningarna kring förhandsbeskeden och Skatterättsnämndens avgöranden. Kortfattat kan dock nämnas att samtliga tre förhandsbesked avsåg frågan om den interna tioårsregeln skulle tillämpas på en framtida avyttring av aktier i utländska bolag, trots att det klart framgick av tillämpliga skatteavtal att Sverige inte hade rätt att beskatta dessa vinster.

Regeringsrätten konstaterar inledningsvis att förutsättningarna för beskattning enligt 3 kap. 19 § IL är uppfyllda, men att avyttringen enligt artikel XI i

⁴ Skatterättsnämndens förhandsbesked den 2 april 2009 med dnr 73-08/D.

⁵ Skatterättsnämndens förhandsbesked den 22 december 2009 med dnr 43-09/D och 131-08/D.

⁶ Regeringsrätten avgjorde de tre målen samma dag. Eftersom Regeringsrätten i två av målen hänvisar till mål nr 283-10, som avsåg skatteavtalet mellan Sverige och Grekland, kommer jag att endast redogöra för det senare avgörandet.

⁷ Se Grundström, Skattenytt 2010, s. 159–166.

skatteavtalet mellan Sverige och Grekland ska vara befriad från skatt i Sverige. Därefter gör domstolen följande uttalande:

”En sedan lång tid tillbaka väletablerad princip är att den begränsning av Sveriges skatteanspråk som följer av ett skatteavtal som införlivats med svensk rätt ska få genomslag vid rättstillämpningen. Om avtalet föreskriver att en viss inkomst inte får beskattas i Sverige har detta således ansetts förhindra en beskattning som följer av en rent intern skattebestämmelse.”

Uttalandet slår fast en viktig princip, och denna är att skatteavtal ska få genomslag vid rättstillämpningen. Regeringsrätten framhåller vidare att principen även gäller om den interna skattebestämmelsen har tillkommit efter det att skatteavtalet införlivats med svensk rätt (jfr *lex posterior*), eller om den interna regeln avser inkomster av visst slag eller vissa särskilda företeelser (jfr *lex specialis*). Regeringsrättens uttalande tydliggör således att normalt sett ska derogationsprinciperna inte tillämpas på förhållandet mellan intern rätt och skatteavtal, även om rättsföljderna skulle vara oförenliga med varandra.

Regeringsrätten framhåller sedan att även om skatteavtal ska få genomslag vid rättstillämpningen, finns det inte något formellt eller konstitutionellt hinder mot att lagstiftaren inför skattebestämmelser som strider mot ett redan införlivat skatteavtal. Frågan om en sådan situation uppkom enligt Regeringsrätten i RÅ 2008 ref. 24 och RÅ 2008 not. 61.⁸

Efter att ha fastslagit vilka principer som ska gälla vid tillämpningen av skatteavtal övergår domstolen till frågan varför utgången i RÅ 2008 ref. 24 blev annorlunda, och hur detta avgörande förhåller sig till det aktuella avgörandet. Eftersom detta uttalande är av väsentlig betydelse för förståelsen av hur domarna förhåller sig till varandra, och hur man i framtiden ska agera vid en konflikt mellan intern rätt och skatteavtal, förtjänar uttalandet att återges i sin helhet. Domstolen framhåller följande:

”Inte minst de olika meningarna i Skatterättsnämnden i detta mål visar att Regeringsrättens resonemang i 2008 års fall har gett utrymme för viktiga slutsatser. Det finns därför skäl att framhålla att enligt Regeringsrättens mening ingen förändring har skett i det grundläggande synsättet på förhållandet mellan lagar om skatteavtal och interna svenska skatteregler eller beträffande principerna för lösning av regelkonflikter dem emellan. I allmänhet ska således skatteavtal tillämpas oberoende av innehållet i senare tillkommen nationell lagstiftning. Om lagstiftaren emellertid gett klart uttryck för att avsikten är att en viss typ av inkomst ska beskattas i Sverige eller att en viss ny bestämmelse ska tillämpas oberoende av innehåll i ett skatteavtal så ska den nya regeln ges företräde. Om lagstiftarens intentioner i nu aktuellt hänseende inte är helt tydliga får däremot antas att lagstiftaren inte avsett att rubba tillämpningen av skatteavtalen.”

⁸ I RÅ 2008 ref. 24 hade Skatterättsnämnden efter en ingående analys av skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz kommit fram till att skatteavtalet inte förhindrade en tillämpning av CFC-reglerna. Regeringsrätten gjorde dock inte någon sådan analys, utan nöjde sig med att fastställa att CFC-reglerna hade företräde. Uttalandet i det nu aktuella avgörandet tyder på att Regeringsrätten, till skillnad från Skatterättsnämnden, ansåg att en beskattning enligt CFC-reglerna var oförenlig med skatteavtalet.

Genom uttalandet förklarar domstolen att principen om skatteavtalens genomslag vid rättstillämpningen inte gäller undantagslöst. Enligt huvudregeln ska skatteavtal tillämpas oberoende av innehållet i intern rätt. I de undantagsfall då lagstiftaren har gett klart uttryck för att ny bestämmelse ska tillämpas oberoende av innehållet i skatteavtal, ska den nya regeln ges företräde. Även om det inte anges uttryckligen i domskälen måste utgången i RÅ 2008 ref. 24 rimligen förklaras av att den aktuella situationen föll in under undantagsregeln.

Regeringsrådet (numera justitierådet) Kristina Ståhl var skiljaktig i fråga om motiveringen och ansåg att det fanns skäl att avvika från det synsätt på förhållandet mellan skatteavtalslagar och annan intern rätt som kommit till uttryck i RÅ 2008 ref. 24 och RÅ 2008 not. 61. I syfte att möjliggöra detta hade det enligt hennes mening varit önskvärt att målet hade hänskjutits till plenum.

Slutligen kan nämnas att Regeringsrätten återförvisade frågan om skatteflyktslagen var tillämplig på den framtida aktieavyttringen till Skatterättsnämnden. Eftersom Skatterättsnämnden hade funnit att skatteavtalet inte skulle tillämpas hade nämnden inte tagit ställning till skatteflyktslagens tillämplighet.

3 Analys och kommentarer

3.1 Principen om skatteavtalens genomslag vid rättstillämpningen

Genom avgörandet kan konstateras att Regeringsrätten tydligt har fastslagit att skatteavtal generellt sett ska tillämpas oberoende av innehållet i intern rätt. Utgången i målet är enligt min mening inte förvånande. Det var främst frågan hur Regeringsrätten skulle motivera sitt avgörande som var av intresse, och huruvida Regeringsrätten skulle avgöra målen i plenum.

RÅ 2008 ref. 24 har, som inledningsvis nämnts, föranlett en intensiv debatt om hur man ska se på förhållandet mellan intern rätt och skatteavtal. Även om i princip samtliga har ansett att skatteavtal bör ges företräde framför intern rätt har åsikterna gått isär i fråga om grunden för detta.⁹

Personligen förespråkade jag synsättet att det normalt sett inte föreligger någon *verklig* regelkonkurrens mellan intern rätt och bestämmelser i skatteavtal, d.v.s. att konkurrensen endast är *skenbar*.¹⁰ Det framgår nämligen av systematiken kring skatteavtalen och dess uttalade syfte att begränsa de avtalslutande staternas interna beskattningsrätt att skatteavtalen har företräde. Det är endast när lagstiftarens vilja får anses oklar som regelkonkurrensen är verklig och det eventuellt kan bli aktuellt att tillämpa derogationsprinciperna. Katia Cejje har i sin avhandling ”Utflyttningsbeskattning av kapitalökningar” framfört ett liknande resonemang.¹¹

⁹ Se bl.a. Dahlberg, Skattenytt 2008; s. 482–489, Kleist, Skattenytt 2008, s. 708–714 och Hultqvist, Svensk Skattetidning 2010, s. 520–534.

¹⁰ Se Grundström, Skattenytt 2010, s. 159–166.

¹¹ Cejje, Utflyttningsbeskattning av kapitalökningar, 2010, s. 99–113.

Den väg Regeringsrätten valde för att komma fram till att skatteavtalen skulle tillämpas var att fastställa en *allmän princip* om skatteavtalens genomslag vid rättstillämpningen. Vad som ligger till grund för denna så viktiga princip framgår dock inte av domen. Var det skatteavtalets folkrättsliga karaktär och dignitet som utgjorde skälet för principen, eller grundar sig principen på att Regeringsrätten ansåg att det generellt inte föreligger någon verklig regelkonkurrens mellan intern rätt och skatteavtal? Det som talar för det sistnämnda alternativet är att Regeringsrätten synes antyda att i undantagssituationerna, d.v.s. i de fall lagstiftaren har gett klart uttryck för att en intern regel ska tillämpas oberoende av skatteavtalets innehåll, ska derogationsprinciperna tillämpas.¹²

3.2 Förhållandet till RÅ 2008 ref. 24

Eftersom Regeringsrätten inte avgjorde målet i plenum får RÅ 2008 ref. 24 alltjämt anses ha någon form av betydelse. Frågan är emellertid om RÅ 2008 ref. 24 går att förena med det nu aktuella avgörandet. Om de två målen är oförenliga borde Regeringsrätten ha avgjort det senare målet i plenum.

Inledningsvis kan nämnas att Regeringsrätten konstaterar att omständigheterna i RÅ 2008 ref. 24 var särpräglade då målet gällde CFC-beskattnings av försäkringsverksamhet i Schweiz. Regeringsrättens synes med uttalandet framhålla att det tidigare avgörandet var ett *in casu* avgörande, och domstolen tonar därmed ned vikten av avgörandet. Oavsett hur det förhåller sig med den frågan kvarstår dock frågan om RÅ 2008 ref. 24 är förenligt med det nu aktuella avgörandet. För att avgörandena ska vara förenliga måste RÅ 2008 ref. 24 kunna inrymmas i den av Regeringsrätten fastställda undantagsregeln. Lagstiftaren måste således klart ha gett uttryck för att CFC-reglerna ska tillämpas oberoende av innehållet i skatteavtal. Enligt min mening kan det ifrågasättas om så är fallet.

Vid tiden för antagande av de nu gällande CFC-reglerna förelåg en intensiv debatt kring frågan om CFC-reglerna var förenliga med Sveriges skatteavtal. Regeringen avhandlade denna fråga i propositionen i ett separat avsnitt, "Förhållandet till skatteavtal".¹³ I detta avsnitt gör regeringen en ingående analys av frågan om skatteavtalen begränsar Sveriges rätt att beskatta enligt CFC-reglerna. Analysen görs främst med utgångspunkt i OECD:s modellavtal och dess kommentarer. Slutsatsen av analysen är att det följer av modellavtalets allmänna uppbyggnad och OECD:s kommentarer till avtalet att modellavtalet aldrig har varit avsett att innebära någon begränsning av möjligheterna till CFC-beskattnings i den stat där delägaren är hemmahörande.¹⁴ Regeringen gör därför bedömningen att de föreslagna CFC-reglerna är förenliga med de skatteavtal som Sverige har ingått med andra stater.¹⁵

¹² Se även Katia Cejic i detta nummer av Skattenytt.

¹³ Se prop. 2003/04:10 s. 97–101.

¹⁴ A.a. s. 101.

¹⁵ A.a. s. 97.

Det kan konstateras att frågan om vilket av regelverken som skulle ha företräde vid en eventuell konflikt, d.v.s. om skatteavtalen förhindrade en CFC-beskattnings, inte har behandlats i propositionen. Regeringen har således inte angett att CFC-reglerna ska tillämpas oberoende av innehållet i ett skatteavtal. Regeringen har endast funnit att enligt deras bedömning, vilken inte är bindande för domstolarna, är CFC-reglerna förenliga med skatteavtalen. Om regeringen skulle anse att CFC-reglerna skulle tillämpas oberoende av innehållet i skatteavtal, hade det varit onödigt att överhuvudtaget analysera skatteavtalen. Det intressanta hade varit om regeringen hade kommit till en annan slutsats, d.v.s. att skatteavtalen förhindrade CFC-beskattnings. Hade regeringen i sådana fall sagt att CFC-reglerna ska tillämpas trots ingångna avtal?

Det har visserligen framförts i litteraturen att det av lagstiftningsarbetet tydligt framgick att CFC-reglerna skulle tillämpas oberoende av innehållet i skatteavtal.¹⁶ Jag kan i viss mån förstå denna synpunkt, särskilt med hänsyn till att inkomst från försäkringsverksamhet i Schweiz undantogs från den s.k. vita listan, trots att Schweiz tillhör den minoritet inom OECD som anser att CFC-beskattnings generellt står i strid med skatteavtal. Regeringen framhåller dock i propositionen att även om ett land har reserverat sig mot vissa kommentarer, innebär detta inte att parternas gemensamma avsikt skulle ha varit att tolka artikel 7 i modellavtalet på så sätt att CFC-beskattnings inte kan ske. Regeringen ansåg således att CFC-beskattnings inte ens stod i strid med dessa skatteavtal.

För att lagstiftaren klart ska anses ha uttryckt att avsikten är att en viss typ av inkomst ska beskattas i Sverige, eller att en viss ny bestämmelse ska tillämpas oberoende av innehållet i ett skatteavtal, bör detta enligt min mening framgå av lagtexten eller uttryckligen anges i förarbetena till lagen.¹⁷ I de fall lagstiftaren analyserar innehållet i skatteavtalen för att avgöra om avtalen förhindrar beskattning enligt interna regler, och kommer fram till att så inte är fallet, bör utgångspunkten vara att lagstiftaren inte har ansett att de interna reglerna ska tillämpas oberoende av innehållet i skatteavtal. I annat fall hade det ju inte funnits något skäl för att göra en analys.

Mot ovanstående bakgrund har jag svårt att se att situationen i RÅ 2008 ref. 24 är en sådan som kan omfattas av den undantagsregel som Regeringsrätten nu har fastställt. Det är därför svårt att se att RÅ 2008 ref. 24 är förenligt med de av Regeringsrätten fastslagna principerna. Jag anser därför, liksom det skiljaktiga regeringsrådet, att målen borde ha avgjorts i plenum.

3.3 Är ordningen återställd?

Regeringsrättens avgörande i RÅ 2008 ref. 24 har medfört stor osäkerhet kring tillämpningen av skatteavtal. För konsulter har osäkerheten inneburit problem i den dagliga rådgivningen eftersom det inte har varit möjligt att förlita sig på skatteavtalen. Frågan är nu om Regeringsrättens avgörande innebär

¹⁶ Se bl.a. Holmdahl & Barenfeld, Skattenytt 2009, s. 631.

¹⁷ Jfr Kleist, Skattenytt 2008, s. 712–713.

att ordningen är återställd, och att vi kan återgå till det synsätt på skatteavtal som fanns innan RÅ 2008 ref. 24.

Det kan konstateras att Regeringsrätten har fastställt en viktig princip, och denna är att skatteavtal ska få genomslag i rättstillämpningen. Detta gäller oberoende av om den interna rätten har tillkommit senare eller om den är av speciell karaktär. Detta sätt att se på skatteavtalen har sedan länge funnits i ryggmärgen hos de flesta. Att principen nu fått uttryckligt stöd i en regeringsrättsdom är enligt min mening mycket positivt.

Det som gör att vi ändå inte kan känna oss helt trygga med den framtida tillämpningen av skatteavtal är att Regeringsrätten även har funnit att det finns en undantagsregel, d.v.s. att huvudregeln inte gäller i de fall lagstiftaren har gett klart uttryck för att en viss intern bestämmelse ska tillämpas oberoende av innehållet i ett skatteavtal. I dessa fall torde, i enlighet med RÅ 2008 ref. 24, derogationsprinciperna bli tillämpliga. Uppenbarligen ansåg Regeringsrätten att så var fallet när det gäller de svenska CFC-reglerna.

Frågan är då i vilka andra situationer undantagsregeln kan komma att tillämpas. Som nämnts i avsnitt 3.2 ovan anser jag inte att lagstiftaren har gett klart uttryck för att CFC-reglerna ska tillämpas oberoende av innehållet i ett skatteavtal. Jag kan inte heller komma på någon situation där lagstiftaren har uttryckt sig på ett sådant sätt. Om så är fallet gör sig lagstiftaren uppenbarligen skyldig till treaty override, vilket det i och för sig inte finns något konstitutionellt hinder mot.¹⁸ I själva verket synes lagstiftaren, inför antagandet av ny lagstiftning, vara angelägen att utreda om skatteavtalen inskränker tillämpligheten av den föreslagna lagstiftningen.

En annan fråga gäller vad som händer i de fall lagstiftaren har gett klart uttryck att en viss bestämmelse ska tillämpas oberoende av Sveriges skatteavtal, men då skatteavtalet har tillkommit senare än den interna rätten. Regeringsrättens dom synes innebära att i dessa fall ska derogationsprinciperna tillämpas. Fråga är då om principen *lex posterior* ska gälla, eller om konflikten ska lösas genom någon annan princip. En situation skulle exempelvis kunna uppstå där skatteavtalet har företräde enligt *lex posterior*, men den interna regeln utgör *lex specialis*.

Sammanfattningsvis är min uppfattning att ordningen får anses återställd när det gäller det generella synsättet att se på skatteavtal. Den undantagsregel som Regeringsrätten har formulerat väcker dock vissa frågor. Vad krävs i det enskilda fallet för att lagstiftaren klart ska anses ha uttryckt att en viss intern bestämmelse ska tillämpas oberoende av innehållet i ett skatteavtal? Räcker det med att detta uttryck kan intolkas genom att lagstiftaren väljer att genomföra ett lagförslag trots att det föreligger osäkerhet om lagförslaget strider mot ingångna skatteavtal (jfr RÅ 2008 ref. 24), eller krävs det att lagstiftaren uttryckligen har angett att den interna regeln ska ha företräde, antingen direkt i lagtexten eller i förarbetena? Jag tror dessvärre att dessa oklarheter kommer att leda till att ytterligare ansökningar om förhandsbesked är att vänta i denna fråga.

¹⁸ Se Hultqvist, Svenskt Skattetidning 2010, s. 526 och Kleist, Skattenytt 2008, s. 712.

Avslutande kommentarer

Genom Regeringsrättens avgörande står det klart att skatteavtal som huvudregel ska gå före interna bestämmelser. I denna del är domen glasklar. Problemen kommer först när Regeringsrätten ska förklara utgången i RÅ 2008 ref. 24. För att undvika ett pleniavgörande var Regeringsrätten tvungen att lämna en motivering som öppnade för att uttalandena om förhållandet mellan intern rätt och skatteavtal som gjordes i RÅ 2008 ref. 24 var korrekta. Detta har dessvärre medfört att vi har fått en undantagsregel som vi inte vet hur vi ska tolka. Om jag endast hade läst Regeringsrättens nu aktuella dom och inte RÅ 2008 ref. 24, hade min tolkning av undantagsregeln varit att den endast är tillämplig om det framgår av lagtexten, eller om det uttryckligen anges i förarbetena att en intern bestämmelse ska tillämpas oberoende av skatteavtal. Att undantagsregeln enligt Regeringsrätten ansågs tillämplig på situationen i RÅ 2008 ref. 24 tyder dock på att denna regel kan ha större tillämpningsområde än vad en första anblick ger vid handen.

Flera med mig hade hoppats att Regeringsrätten skulle avgöra samtliga mål i plenum och därigenom klart ta avstånd från de principer kring förhållandet mellan skatteavtal och intern rätt som framgår av RÅ 2008 ref. 24. Det finns exempel på hur rättsläget kan bli oklart när två domar inte är helt förenliga med varandra, och där Regeringsrätten väljer att inte avgöra det senare målet i plenum. Jag tänker främst på Regeringsrättens avgöranden från 1980-talet kring återbetalning av villkorade aktieägartillskott.¹⁹ Jag ser det därför som sannolikt att fler förhandsbesked och fler processer är att vänta.

Karl-Johan Grundström är advokat och verksam vid Setterwalls Advokatbyrå.

¹⁹ Exempel på fall där Regeringsrätten har ändrat en tidigare dom genom pleniavgörande är de s.k. Kenya-målen (RÅ 1995 ref. 69 och RÅ 1996 ref. 38).